

RECHTER JAN VAN DER DOES

De charme van mr. Gideon van der Veer

De kracht van een pleidooi ligt in de betovering. Het lezen van een tekst kan overtuigen, desnoods ontroeren, maar nooit betoveren. De magie van de betovering ligt in de voordracht. Het benutten van korte zinnen als het erop aankomt, het inlassen van lange zinnen bij een trage klim, veelbetekenend zwijgen, zacht spreken bij het uiten van treurnis, hard spreken bij de verwoording van woede. En dan uiteindelijk de conclusie, die, na wat er aan de orde is geweest, als een vanzelfsprekende apotheose het betoog afrondt. De luisteraar kan niet anders dan beamen.

Maar de betovering kan door duizend-en-een oorzaken worden verstoord. Te veel herhalingen, het dragen van sandalen, het voorlezen van papier, een openhangende toga, een platte spraak, te veel beweging met de handen, en wat al niet meer.

En: het gelijk van de raadsman moet hem ook worden gegund.

Mr. Gideon van der Veer heeft veel mee. Hij is jong en energiek, intelligent en snel. Een grote bos zwart haar bekroont een gelaat met trekken die zo regelmatig zijn, als had een beeldhouwer uit de oudheid ze gemodelleerd. Hij kijkt met grote felblauwe ogen de wereld in. Zijn toewijding is groot. Elk dossier kent hij tot in de finesses, en altijd weet hij ongerijmdheden aan de orde te stellen.

Zijn outfit toont een zekere dwarsheid. Zijn bef hangt als een te heet gewassen prop onder zijn kin. En hij draagt stevast witte sportschoenen met zwarte vetes en zwarte zolen. Aangezien hij nooit anders verschijnt, leiden deze bijzonderheden niet meer af.

Die bef en die schoenen zijn echter ook symptomen van een algehele overgevoeligheid voor autoriteit, die op de meest onverwachte momenten kan opspelen. Uiteraard is er de professionele argwaan tegenover alles wat de officier van Justitie aandraagt en tegenover wat de rechtbank weigert.

Maar op de zitting van een maand geleden resulteerde het zoeken naar een nieuwe datum voor de voortzetting van de behandeling plotseling in een prestigestrijd. Mr. Van der Veer had over een periode van drie maanden vrijwel elke dag volgeboekt, en hij verdedigde die dagen als een leeuw zijn jongen. De rechtbank kon verleiden of verlokken, dreigen of duwen, voortdurend klonk zijn veto. Uiteindelijk was het laatste dreigement van de rechtbank om de zitting dan maar de gehele avond voort te zetten. 'Zo u wilt', reageerde de raadsman. En zo geschiedde.

In de uren die volgden zorgde het mengsel van moeheid en irritatie, dat mr. Van der Veer alleen nog maar uit bef en schoenen leek te bestaan. Toen hij eenmaal aan zijn pleidooi begon, hadden deze attributen omineuze vormen aangenomen. Zij stonden niet alleen meer voor dwarsheid en overgevoeligheid voor autoriteit, maar ook voor humorloosheid en drammerigheid. Onbevangen luisteren was niet mogelijk. Van betovering was geen sprake.

Illustratie: Wouter van Riessen

De avond was al vergevorderd toen de zitting werd afgerond en alle deelnemers hun spullen bij elkaar zochten. Met de toga over de arm kwam mr. Van der Veer naar voren, gekleed in een corduroy jasje met open hemd. Met de bef had hij een gedeelte van zijn wapenuitrusting afgelegd.

'Het was me het dagje wel,' zei hij. Hij veerde weg op zijn sportschoenen.

Even menselijk contact. En even leek het voorstelbaar dat hij gelijk had.